

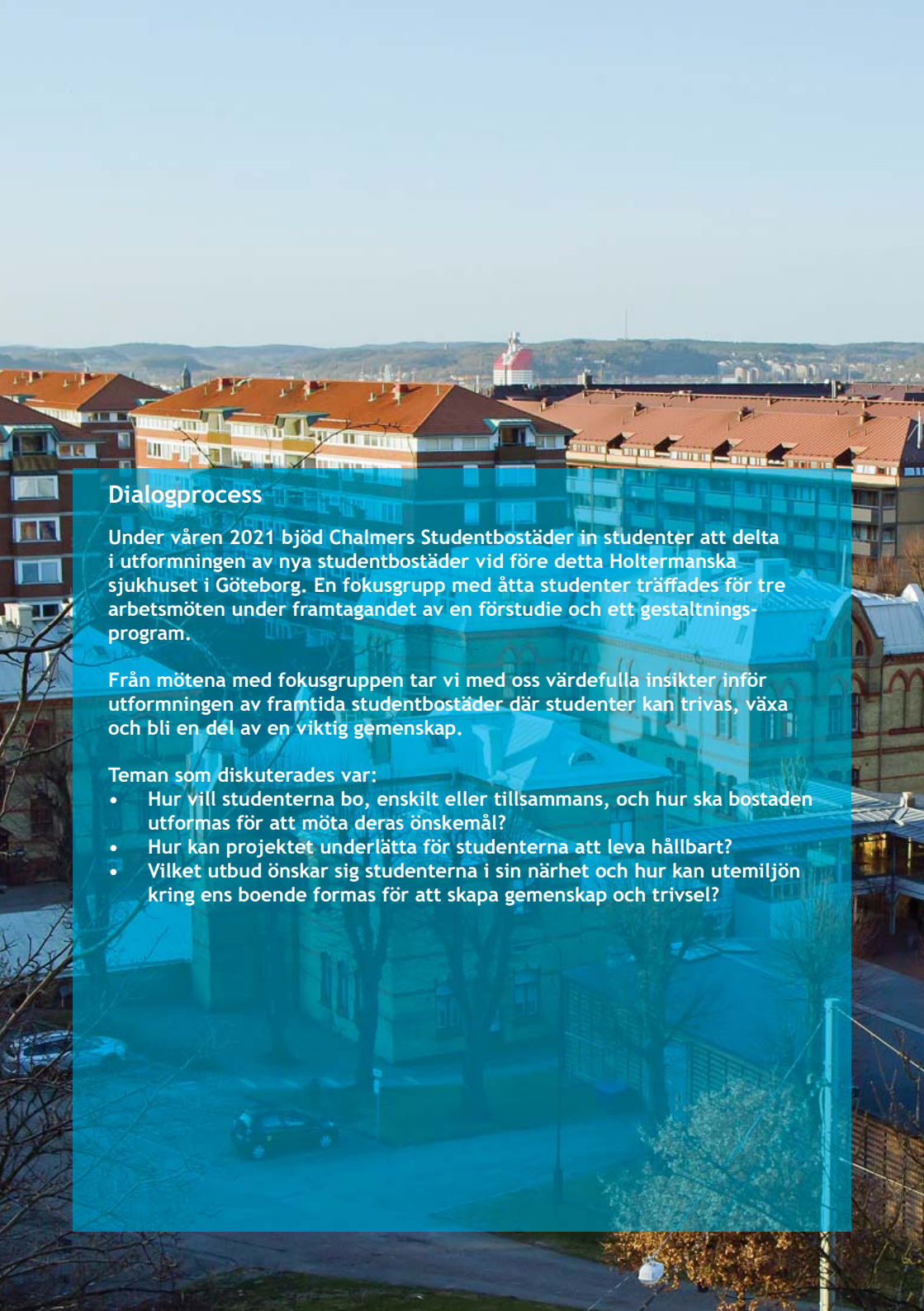
Studenter om funktioner, kvaliteter och gemenskap i framtidens studentbostäder

Dialogprocess med studenter inom projektet Nya Holtermanska,
Göteborg

Våren 2021

Chalmers
STUDENTBOSTÄDER

Dialogprocess

Under våren 2021 bjöd Chalmers Studentbostäder in studenter att delta i utformningen av nya studentbostäder vid före detta Holtermanska sjukhuset i Göteborg. En fokusgrupp med åtta studenter träffades för tre arbetsmöten under framtagandet av en förstudie och ett gestaltningsprogram.

Från mötena med fokusgruppen tar vi med oss värdefulla insikter inför utformningen av framtida studentbostäder där studenter kan trivas, växa och bli en del av en viktig gemenskap.

Teman som diskuterades var:

- Hur vill studenterna bo, enskilt eller tillsammans, och hur ska bostaden utformas för att möta deras önskemål?
- Hur kan projektet underlätta för studenterna att leva hållbart?
- Vilket utbud önskar sig studenterna i sin närhet och hur kan utemiljön kring ens boende formas för att skapa gemenskap och trivsel?

Boendet är en stor del av upplevelsen av studietiden och studentens förhållande till sin högskola. Att bjudas in och bli en del av ett campus ger en känsla av tillhörighet och bostaden ska skapa förutsättningar för att studenten kan leva, lära och utvecklas. Därför har Chalmers Studentbostäder tagit till sig många kloka tankar av fokusgruppen och kan vidare värdera det Nya Holtermanska kvarteret utifrån de sociala behov som studenterna värdesätter.

Drömboendet

Fokusgruppens drömbostad om ekonomin inte var en faktor är allra helst en tvårummare, så man kan stänga dörren om sig och byta miljö även i den egna lägenheten. Kanske vill man sitta ostört från sin rumskompis som har vänner över eller få känslan att man går ifrån studierna när man går in i sovrummet. En väl zonerad enrummare går också bra, eller att dela bostad med max fyra personer. Sovrummet ska vara avskilt från kök och sociala ytor, det är en privat sfär som man värnar om. Drömboendet ligger nära universitetet eftersom det skapar en trygg social bubbla där man har nära till vänner och bekanta. Och hyran då? Helst inte mer än en tredjedel av CSN-lånet. För att få ner kostnaden kan man tänka sig att bo med andra och då helst med människor man redan känner. Kollektivboendet lockar lite mer när man är ny som student och gärna har någon att dela vardagen med. Oavsett om man bor själv eller tillsammans vill man känna sig fri att leva på sina villkor.

Drömboendet har ett stort och funktionellt kök där man kan laga mat till alla vänner, ha plats till storkök och att testa nya rätter. Köket ska vara en plats för umgänge, kreativitet och bra förvaring. Det ska finnas fina uteplatser och en balkong där man kan ta en paus i solen efter långa timmar med böckerna. På gården vill man kunna samlas i kompisgäng och låta samtalet ge en ny energi. När det är dags för fest ska det finnas bra lokaler där man varken störs eller stör.

“Det jag saknar mest i mitt nuvarande hem är möjligheten till att bjuda hem vänner. På 19 m2 utan tillgång till gemensamma utrymmen är det svårt att få till och vi ses oftast hos någon som bor större än vad jag gör.”

Tillgång till en bostad

Det upplevs svårt att få tag på en bostad och att det ger upphov till parallella system. Fokusgruppen menar att det bara går att få rum i en större lägenhet via kontakter. Problemet är att den som står på kontraktet för en stor lägenhet tar stora risker ekonomiskt och tappar dessutom sina köpoäng, medan de andra inneboende behåller sina ködagar. Sambolagen har börjat fungera som ett parallellt kösystem där man flyttar ihop för att få rätten till en bostad.

Läge, närhet och social kontext

Studenterna i fokusgruppen uppskattade läget för Nya Holtermanska kvarteret då det förstärker Johanneberg som ett studentkluster. Studenterna känner en trygghet och ett socialt ägandeskap i närområdet vilket också ger dem en känsla av att höra hemma.

I Johanneberg och Landala har man nära till allt som är viktigt, vilket underlättar i vardagen. Ska man bo litet eller dela bostad med andra blir naturområden och rekreationsytor i närheten särskilt viktiga. Att få komma ut och röra på sig eller mötas upp på en restaurang kompenserar för en mindre boendeyta.

"Johanneberg är en bra boendemiljö och med cykel når du allt du behöver inom 15 min. Det är nära både stadsliv och natur, skola och studier. "Chalmersandan" är närvarande, här tar man hand om varandra. Det är tryggt att befinna sig på och kring campus även kvälls- och nattetid"

Insikter

För att skydda studenterna mot att missgynnas ekonomiskt eller juridiskt bör tillgången till en studentlägenhet göras jämlik och rättvis.

Att försätta etablera studentbostäder intill universiteten skapar starka sociala kontexter för studenterna - men kan det bli för ensidigt och utesluta de som inte är lika engagerade i studentlivet?

Hur ska vi tänka om vi bygger nytt i andra stadsdelar? Det är viktigt att skapa en känsla av samhörighet även där.

Planlösning, rum och zoner

När fokusgruppen får ta ställning till olika planlösningar landar de i att zoneringen av bostaden är viktigt för att lägenheten ska fungera både praktiskt och socialt. Köket bör vara så stort som möjligt och åtskilt från sängen, de sociala ytor ska inte inskränka på den privata zonen och helst vill man ha dörrar att stänga mellan rummen. Under Covid-19 pandemin förstärktes behovet av att kunna laga mycket mat hemma, byta miljö i den egna lägenheten och att kunna sitta och studera flera personer i samma bostad. Även när det gäller kollektivboende vill man se sovrummen och de gemensamma ytor separerade. Bakgrunden till studenternas resonemang är viktiga aspekter för trivsel och välmående - att kunna ha vänner på middag, få sova ostört eller studera koncentrerat. Oavsett vill man se smarta, flexibla och attraktiva bostäder så att man vill bo kvar och ta hand om sin lägenhet.

Att bo själv eller tillsammans

Studenterna är en diversifierad grupp med olika bostadsbehov och önskemål. Fokusgruppen resonerade om att nyblivna studenter som just flyttat in till Göteborg eller lämnat föräldrahemmet mer uppskattar ett kollektivboende och den gemenskap som då skapas. Att alltid ha någon att prata med i vardagen och få hjälp av i det nya studentlivet är en viktig social funktion. Studenterna kan tänka sig att bo i så kallad korridor om det är väl fungerande utifrån städning, skötsel och bidrar med gemensamma evenemang. Man är trött på stök i kök och tvättstuga och det påverkar synen på delade ytor. Som mest kan man tänka sig att bo med fyra personer, särskilt om man inte känner varandra sen tidigare. Kanske tröttnar man dock på kollektivet, träffar en partner eller kompis att dela med och får tag på en egen bostad via ködagar eller kontakter. Det kan vara de små sakerna som ger känslan av frihet - att kunna lämna disken eller inreda hur man vill.

“Att bo i korridor känns mer som ett äkta studentliv”

Insikter

Även i en mindre bostad är zoneringen viktig och kan kräva innovativa designlösningar för att både bygga ljusa, funktionella och trivsamma hem.

Olika faser i ens studier kan innebära olika bostadsbehov. Hur möjliggör vi att kunna byta bostad inom Chalmers Studentbostäders bestånd för att matcha bostad med student på bästa sätt?

Det finns olika ytor man kan tänka sig att dela med andra, men framförallt handlar det om hur man delar, vilket är avgörande för vad man delar!

Gårdsmiljön och gemensamma ytor

Ett starkt budskap från fokusgruppen är att alla allmänna ytor måste vara välplanerade och välutrustade om det ska användas. Hellre få välgjorda ytor än flera som bara är lite överblivna ytor. De mest populära gemensamma ytorna är festlokaler som ofta är uppbokade och gårdsmiljöer där man vill kunna hänga i flera kompisgång samtidigt. Man vill kunna sitta utomhus oavsett väder och ha tillgång till praktiska platser för att kunna plugga utomhus. Gårdsmiljöerna och terrasserna anser man ska vara privata för de boende och vara tillgängliga på de boendes villkor.

Odling, rekreation och gemenskap

Det finns ett stort intresse för sport, rekreation och motion och fokusgruppen föreslår både idrottshallar, utegym och volleybollplaner. Även möjligheten till odling uttrycks det intresse för, vilket är något många upplever som svårt i sin nuvarande boendemiljö. En gemensam yta för odling i pallkragar, där människor med samma intresse kan ses och utbyta erfarenheter, ses som ett mycket positivt inslag i bostaden. Att även möjliggöra odling inomhus och på balkonger skulle tillföra en viktig trivselfaktor i bostaden.

“En utsiktsplats där man kan äta sin lunch eller bara sitta och läsa sin bok och blicka ut över sin närmiljö vore ett bra komplement till den lilla bostaden”

Insikter

Utemiljön behöver bidra med funktioner som stöttar studenterna både i sina sociala liv och studier. Hur utformas en variation av utemiljöer för olika säsonger, väderlekar och aktiviteter?

Festlokalerna är viktiga sociala funktioner men som kan vara störande för boende i närområdet, hur förläggs festlokaler på bästa sätt?

Verksamheter

Studenterna ger uttryck för att det mesta staden idag har att erbjuda i form av rum för umgänge kräver en ekonomisk transaktion i gengäld. Var finns platserna där man bara kan hänga, umgås, spela lite spel och spendera sin fritid utan att det ska kosta skjortan varenda gång?

Vilka verksamheter kompletterar studenternas livsstil och är värdeskapande i boendemiljön? Projektet Nya Holtermanska ligger centralt beläget i staden och delar av projektet kommer att vara av publik karaktär. Vad dessa ytor kan bidra med till boendemiljön har flitigt diskuterats i fokusgruppen. Många verksamheter i Johanneberg är redan anpassade för studenter som målgrupp, med gym som Fysiken, kårhus och studentpubar. Däremot saknades en större mataffär med överkomliga priser, secondhand-affär, cykelreparation samt inomhushall för fotboll till exempel.

Studenterna önskar sig mer av sin bostad än att bara de mest basala bostadsfunktionerna är uppfyllda. Då detta är svårt att uppfylla i en liten bostad ställs större krav på de gemensamma ytorna och de utrymmen som är i direkt anslutning till bostadshuset.

“Ställ krav på eventuella verksamheter! Ska de etableras i detta superläge vid Chalmers bör de också erbjuda hållbara alternativ.”

Insikter

Rum för motion, hälsa och välmående är viktiga komplement till bostadsfunktionerna. Hur kan detta tillgodoses i nära anslutning till bostaden?

Hobbyrum, verktygsutlåning och möjligheten att själv meka med sin cykel är något som skulle stötta en hållbar livsstil och även kunna bli en plats för gemenskap och “communitykänsla”. Hur och vart förläggs rum för detta på bästa sätt?

Hållbarhet och miljö

Studenterna vill ha goda möjligheter att göra hållbara val och att huset och bostaden underlättar detta. Ett fullstort återvinningsrum är viktigt då många saknar bil och inte kan åka till en miljöcentral - men lika viktigt är det med plats i köket för att kunna sortera hushållssopor. Att ha tillgång till en hållbar mobilitet kan innebära möjlighet att fylla på sitt Västtrafikkort i närområdet, låna en elbil eller kunna laga sin cykel. Man kan gärna se en individuell mätning av energiförbrukning och kunna spöras att hålla den nere antingen på grund av kostnaden eller varför inte tävla mot sina grannar? Fokusgruppen påpekar att det saknas secondhand-butiker för både möbler och kläder i Johanneberg och man skulle gärna se bättre möjligheter för återbruk och delande av saker. Att husen byggs med klimatvänliga byggmaterial och genomgående hållbara material invändigt som utvändigt ses som viktigt. Både för klimatets skull och för att skapa stolthet för sitt boende.

“Det är viktigt att de val ni tar när ni planerar, ritar och bygger huset förmedlas till de boende i nästa skede. Att de som bor får ta del av information kring hur det är tänkt att vi ska leva här, hur vi ska göra för att leva hållbart och smart”

Insikter

Vad kan Chalmers studentbostäder göra för att uppmuntra till hållbara val även utanför kvarteret? Kanske samarbeta med secondhand-butiker och elbilspoolar eller stötta med bortkörning av avfall och möbler vid utflytt?

Kan fast inredning i bostaden hjälpa för att minska konsumtionen, så att du inte behöver köpa möbler och husgeråd vid inflytt? Framförallt är det viktigt om du är utbytesstudent eller bara studerar under en kortare period.

Ett delat boende, ett hållbart hem

En enskild lägenhet är dyr att bygga och dyr att hyra. Är denna typologi rimlig med tanke på de höga månadskostnaderna? Och rimlig med tanke på klimatet och vår gemensamma framtid? Om vi ska arbeta för minskad konsumtion i vardagen och i våra boendemiljöer behöver vi förändra våra beteenden och vår vardag ur många fler aspekter än vi tror. Att leva tillsammans med andra för att uppnå detta är kanske inte en dröm för alla, men det kan också vara något man lär sig uppskatta med tiden. Studenterna i fokusgruppen resonerade att studentbostaden ofta är den första egna bostaden och att ens vuxenliv och nya rutiner till mångt och mycket formas här.

Fokusgruppen tycker att det är viktigt att en delad bostad har de gemensamma rummen centralt så att de nås direkt från hallen och då ökar boendets sociala aspekter. De privata rummen får gärna ligga mer avskilt så att du inte nödvändigtvis behöver vara social när du rör dig mellan sovrum och badrum. Och det egna rummet måste vara så pass stort att du även kan ha sällskap på rummet ifall vardagsrummet är upptaget av ett annat kompisgäng.

“Ekonomi blir mycket lättare när man bor gemensamt. Förutom att dela på hyran så delas även matkostnader när man lagar maten ihop. Jag upplever det som att det är mycket billigare att bo ihop än att bo själv”

Insikter

Det som gör att en liten bostad får en hög hyra är de installationstäte köket och badrummet. I en delad bostad blir det mindre byggåtgärder per kvadratmeter och det får ner både hyran och mängden använt byggmaterial.

“Affordability” (en prisvärd bostad) är viktigt både ur ett student- och ett förvaltarperspektiv.

En bostad som delas av flera behöver en väl genomtänkt zonering av privata och gemensamma utrymmen. Hur får man det bästa av två världar i sin bostad?

Sammanfattning

En studentbostad är en viktig del av livet för studenten och bostaden kan möjliggöra bättre studier, social samvaro och att man växer som människa och individ - för även om man bara bor här en kort period är det en av de viktigaste perioderna i livet.

Studenter är en diversifierad grupp men en gemensam nämnare är att många har en begränsad ekonomi under studietiden. Detta gör att hyresnivån är en av de viktigaste faktorerna för boendet. Bostaden ska därför med små medel ge stor effekt vilket kräver innovativa designlösningar för att nå en rimlig hyra utan att det görs avkall på funktion och trivsel.

Vi står inför stora samhällsutmaningar där vi drastiskt måste sänka den klimatpåverkan som nybyggnation står för och skapa boendemiljöer som främjar en hållbar livsstil. Det är en hjärtefråga för studenterna i fokusgruppen, och man menar att man vill vara stolt över sitt hållbara boende.

Många vill fortfarande bo själva, i ett eget hem, men det finns en stor efterfrågan på delade bostäder. De studenter som bott i olika former av egen lägenhet har i högre grad berättat att de upplevt ökad ensamhet och oro när det sociala sammanhanget genom utbildningen försvunnit.

De gemensamma utrymmena i bostadskvarteret är det som möjliggör en fungerande livsstil som kompletterar den egna bostaden. Det är här man studerar, äter, umgås, fester och träffar nya vänner - det innebär att gemensamma utrymmen både inomhus och utomhus behöver vara välplanerade och upplevelserika.

Sammanfattningsvis behöver man först tillgodose studenternas behov av en ekonomiskt tillgänglig bostad, sedan värna om studenternas livskvalitet. Med omsorgsfull gestaltning, hållbara lösningar och arkitektonisk kvalitet som håller över tid kan vi skapa studentbostäder som ger förutsättningar för framtidens stora idéer, starka relationer och smarta val.

Rekommendationer vid utformandet av nya studentbostäder:

- En väl zonerad bostad kan vara mindre till ytan, om man får hålla isär olika privata eller sociala ytor. Ge gärna varje del av inredningen flera funktioner, exempelvis skrivbord, matbord och köksbänk i ett, sovalkov med soffa under eller garderober som går upp till tak med spegel på insidan av dörren - smart design kan ge extra funktionalitet!
- Köken är en fråga om bekvämlighet och socialt samspel. Kombinerat egen kokvrå och gemensamt storkök eller eget större kök - oavsett planlösning så behöver mat, matlagning och måltiden få vara en social och givande del av studentbostaden.
- Studieplatser och andra delade utrymmen kan avlasta den lilla bostaden om de får rätt funktion och utformning. Gemensamma utrymmen behöver vara väl omhändertagna och inredda för att användas.
- Gör det enkelt att dela, låna och byta grejer med varandra. Saker måste få ett längre kretslopp och en lägre kostnad för studenten.
- Tänk cirkulärt i utformandet av bostadshuset för att göra bostaden mer hållbar i framtiden. Hur kan man minska slitaget på bostaden? Hur kan man minska på mängden saker som slängs vid utflytt och som köps nya vid inflytt? Hur kan man minska mängden matsvinn? Vad kan byggas in som en del av den fysiska arkitekturen och vad läggs till som tjänster för den boende att använda i sin vardag?
- Sporra till minskad konsumtion av energi, bättre sopsortering eller mer delande. Kanske ett system för tävling och jämförelser?
- Se över hyresavtalen för att möjliggöra kompiskontrakt, kollektivboende och samboskap som ger alla lika förutsättningar gällande köddagar och ekonomisk risk.
- De praktiska ytorna kan förhöjas och skapa mervärde för de boende. Kan tvättstugan bli en integrerad del av de sociala ytorna? Kan låset flyttas från rumsdörren till tvättmaskinen så att fler kan tvätta samtidigt?
- Det finns ett stort behov av umgängesytor och festlokaler, hur dessa placeras är av stor vikt för att inte störa samtidigt som de är lättillgängliga.
- Om de boende har tillgång till en väl utarbetad och smidig kommunikationsplattform kan detta leda till ökad kommunikation, spridning av information och kunskap samt underlättad samverkan kring boendet. Det är också en viktig parameter för att möjliggöra ökad delning av produkter och tjänster och en mer hållbar livsstil.